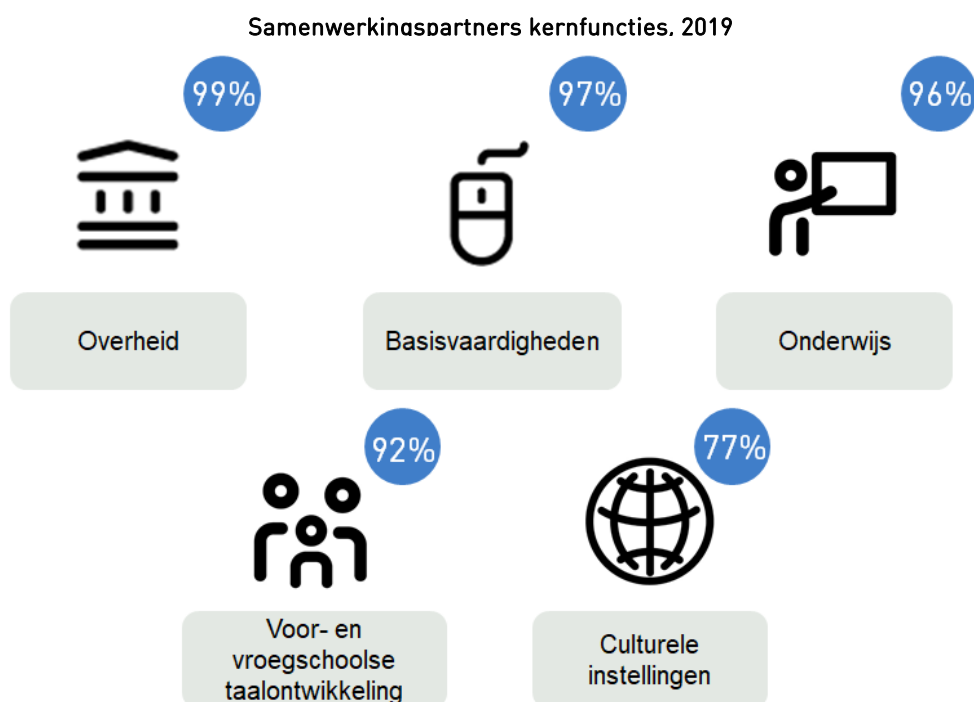

Samenwerkingspartners van de bibliotheek

Bibliotheeken werken veelvuldig samen met diverse organisaties, zoals scholen, gemeenten, jeugdgezondheidszorg en kinderopvangorganisaties. Met name rondom educatie vindt veel samenwerking plaats, die vaak vanuit landelijke programma's wordt vormgegeven. Waar eerst vooral werd samengewerkt met het primair onderwijs en voor- en vroegschoolse educatie, richt de dienstverlening van bibliotheken zich ook steeds meer op het voortgezet onderwijs. Bibliotheken werken samen met zowel maatschappelijke als commerciële partijen.

Vooraf samenwerking rondom educatie

Om invulling te geven aan de kernfuncties uit de wet werken bibliotheken samen met verschillende soorten organisaties, zowel binnen het publieke als het commerciële domein. Vrijwel alle bibliotheken werken samen met de (lokale) overheid (99%), partners uit het domein basisvaardigheden (zoals Stichting Lezen & Schrijven en andere taal- en digitaal aanbieder) (97%) en het onderwijs (96%). De focus ligt daarbij met name op het primair onderwijs en voortgezet onderwijs, maar ook met het beroepsonderwijs wordt relatief veel samengewerkt. Ook met andere educatieve instellingen, zoals de kinderopvang en taal- of cursusaanbieder, wordt veel opgetrokken (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020a).

Bron: Van de Burgt & Van de Hoek, 2020a.

Samenwerking vaak vanuit landelijke programma's

Op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie werken bibliotheken samen met kinderopvanginstellingen, gemeenten en consultatiebureaus. Vaak gebeurt dit vanuit het

programma BoekStart, waarin opvoeders en instellingen worden ondersteund in het bevorderen van (voor)lezen aan baby's (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020b). In het primair onderwijs leveren bibliotheken in samenwerking met scholen een bijdrage aan leesbevordering en mediawijsheid. Dit gebeurt vaak in landelijke programma's zoals de Bibliotheek *op school*, maar ook in zelfontwikkelde programma's en initiatieven. Uit structureel onderzoek dat wordt uitgevoerd door de KB blijkt dat vrijwel alle bibliotheken inmiddels samenwerken met het primair onderwijs. Op het gebied van leesbevordering en informatievaardigheden was dat in eerdere jaren ook al het geval. Op het vlak van mediawijsheid werd in de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 duidelijk meer samengewerkt dan in voorgaande jaren (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020d).

Samenwerking voortgezet onderwijs neemt toe

Steeds meer bibliotheken werken ook samen met het voortgezet onderwijs. In het schooljaar 2018-2019 werkte 85% van de bibliotheken samen met middelbare scholen. In totaal werd met 732 schoolvestigingen in het voortgezet onderwijs samengewerkt, 37 meer dan in het schooljaar ervoor (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020c). Het gaat hierbij om reguliere samenwerking, eigen programma's en samenwerking via de Bibliotheek *op school*. De dienstverlening richt zich meestal op leesbevordering, en in mindere mate op informatievaardigheden en mediawijsheid.

Taalhuis ondersteunt in verbetering basisvaardigheden

De bibliotheek ondersteunt burgers in het verbeteren van hun basisvaardigheden, zoals hun taalvaardigheid, om volwaardig mee te doen in de samenleving. Vaak krijgt deze dienstverlening vorm in een Taalhuis. Dit is een fysieke plek, meestal gesitueerd in een bibliotheek, waar mensen terecht kunnen als ze bepaalde vaardigheden of informatie willen op doen. Ze kunnen er bijvoorbeeld taal- of sollicitatietrainingen en computercursussen volgen, juridische spreekuren bezoeken en ondersteuning krijgen bij het invullen van formulieren. Om in deze dienstverlening te kunnen voorzien, wordt door veel bibliotheken samengewerkt met gemeenten, Stichting Lezen & Schrijven, het beroepsonderwijs en Welzijnswerk. Ook wordt op vrij grote schaal samengewerkt met andere maatschappelijke of educatieve partners (Van de Hoek & Van de Burgt, 2020).

Bron: Van de Hoek & Van de Burgt, 2020.

Negen op de tien bibliotheekorganisaties delen pand

In totaal zijn 701 bibliotheeklocaties, 58% van alle locaties, in een multifunctionele accommodatie (MFA) ondergebracht. Hiermee heeft 89% van de bibliotheekorganisaties één of meerdere locaties met andere instellingen in een gezamenlijk gebouw ondergebracht. Die constructie is soms na een fusie ontstaan, vaak met culturele partners, of is het resultaat van een samenwerking met culturele, maatschappelijke of welzijnsorganisaties. De instellingen waarmee de huisvesting wordt gedeeld, zijn divers. De meeste bibliotheekvestigingen delen het gebouw met maatschappelijk dienstverleners en het primair onderwijs, maar ook kinderopvang, zorginstellingen en theaters zijn vaak in hetzelfde gebouw gevestigd. Integratie met deze instellingen is er vooral met betrekking tot de functionaliteit van het gebouw, zoals een gedeelde publieksruimte of programmering (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020).

Ook samenwerking met commerciële partners

Bibliotheeken werken niet alleen samen met maatschappelijke, maar ook met commerciële partners: 32% gaat een dergelijke samenwerking aan (Van de Burgt & Van de Hoek, 2020a). Zo werken bibliotheek en boekhandel regelmatig nauw samen. De boekhandel levert de bibliotheek bijvoorbeeld versneld nieuwe titels, waardoor wordt voldaan aan de wens van leners een populair boek direct te kunnen lezen. Ook tijdens activiteiten nodigen bibliotheken geregeld boekhandels uit een stand te plaatsen, om zo in de grootschalige vraag naar één besproken boek of het werk van één optredende auteur te voorzien (Bibliotheekblad, 2016; Bibliotheekblad, 2019; Verbeek, 2017). Niet alleen de boekhandel is een geliefde partner van de bibliotheek: ook andere commerciële instellingen, zoals horecaexploitanten en workshopgevers, gaan de samenwerking met de bibliotheek aan. Deze tendens past binnen de zoektocht naar andere inkomstenbronnen en verdienmodellen, waarbij de verblijfs- en activiteitenfuncties van de bibliotheek zich sterker laten gelden.

Bronnen

- > Bibliotheekblad (2016). [*OBA verkent samenwerking met boekhandel in het kader van nieuw vestigingenbeleid*](#). Geraadpleegd op 18-11-2019.
- > Bibliotheekblad (2019). [*Bibliotheek Harlingen gaat pand delen met boekhandel en museum*](#). Geraadpleegd op 18-11-2019.
- > Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020a). [*Bibliotheekstatistiek 2019*](#). Den Haag: KB.
- > Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020b). [*Voor- en vroegschoolse educatie in de bibliotheek. Onderzoeksresultaten BOP-enquête dienstverlening voor- en vroegschoolse educatie, 2018-2019*](#). Den Haag: KB.
- > Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020c). [*Bibliotheeken en de samenwerking met het voortgezet onderwijs. Onderzoeksresultaten BOP-enquête samenwerking voortgezet onderwijs, 2018-2019*](#). Den Haag: KB.
- > Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020d). [*Bibliotheeken en de samenwerking met het primair onderwijs. Onderzoeksresultaten BOP-enquête samenwerking primair onderwijs, 2018-2019*](#). Den Haag: KB.
- > Hoek, S. van de & Burgt, A. van de (2020). [*Dienstverlening openbare bibliotheken rondom basisvaardigheden voor volwassenen 2019*](#). Den Haag: KB.

- › KB (2019a). [*Dienstverlening openbare bibliotheken aan het primair onderwijs. Onderzoekresultaten BOP-enquête Samenwerking primair onderwijs 2017-2018.*](#)
- › KB (2019b). [*Dienstverlening openbare bibliotheken aan het voortgezet onderwijs. Onderzoekresultaten BOP-enquête Samenwerking voortgezet onderwijs 2017-2018.*](#)
- › Verbeek, J. (2017). [*Boekverkopers en bibliotheken gaan alliantie aan.*](#) Geraadpleegd op 18-11-2019.